

Mogyorósbánya Község Polgármestere

2535 Mogyorósbánya Szőlősor utca 1.

Tel./ Fax: 06 (33) 507-855

NYÍLT ÜLÉSEN tárgyalandó!

A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges.

ELŐTERJESZTÉS

A képviselő-testület 2026. június 24-i ülésére:

Tárgy: A Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár tájékoztatója a 2025. évi tevékenységéről

Tisztelt Képviselő-testület!

A Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár megküldte a 2025. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóját.
Szükség van a megküldött tájékoztató megtárgyalására és elfogadására.

Javaslom a tájékoztató elfogadását, egyben kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi határozati javaslatot fogadja el:

Határozati javaslat:

Mogyorósbánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének .../2026. (VI. 24.) Ny. Kt. határozata a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár 2025. évi tevékenységéről szóló tájékoztatójának elfogadásáról

Mogyorósbánya Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár 2025. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóját elfogadja.

Felelős: Havrancsik Tibor polgármester

Határidő: azonnal

Havrancsik Tibor
polgármester

N. RÉSŐFALUI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL KÖZPONTI IKTATÓ	
Érkezett: 2026 JÚN 08.	Melléklet: 36f
Szám: 181/995-1/2026	Előadó: Szegedi C.

ÉRKEZETT

2026 JÚN 02.

Szegedi C.

Könyvtár
Szegedi C.

Tisztelt Polgármester Asszony / Úr!

Az önkormányzat és a Tatabánya Megyei Jogú Város József Attila Könyvtár által kötött megállapodás értelmében minden év május 31-ig a vármegyei könyvtár tájékoztatót küld a települési önkormányzatoknak a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer előző évi tevékenységéről. Ezen feladatunknak eleget téve készítettük el a 2025-ös év összefoglalóját, külön-külön kiemelve tevékenységünk egyes főbb területeit.

A beszámoló általános részében a vármegyei tendenciákat mutatjuk be, majd ezt követi az Önök településére vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámoló, a hatékonyabb működést szolgáló javaslatokkal kiegészítve.

A Település-ellátási és Módszertani Osztály jelenleg 60 kistépülési könyvtár ellátását szervezi Komárom-Esztergom vármegyében (KSZR). A feladatokat 4 fő könyvtáros látja el teljes munkaidőben, valamint a vármegyei könyvtár 2 fő informatikusa megbízási szerződéssel segíti a munkájukat.

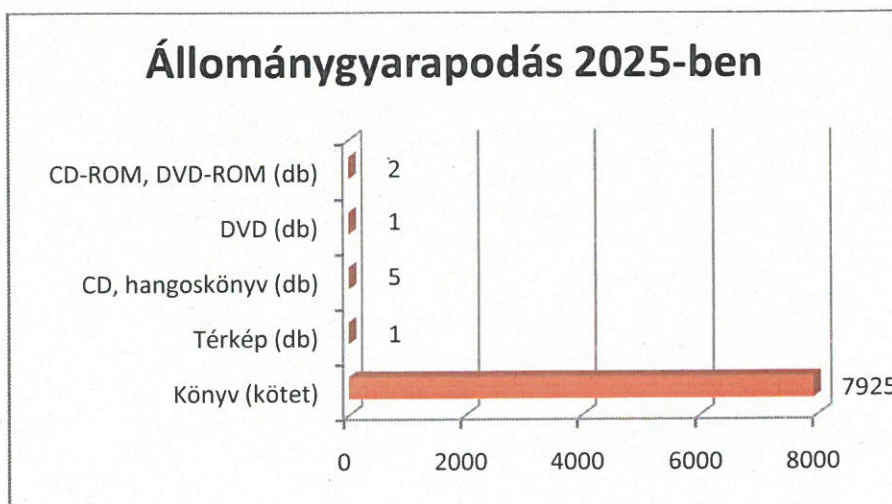
A KSZR-hez tartozó települések lakosságszámát tekintve 2025-ben összesen 94.309 fő (2024-ben 96.098 fő) dokumentum-ellátásáról és olvasóvá neveléséről próbáltunk gondoskodni.

Az előző időszak „szokásos” menetében okozott némi nehézséget, hogy két községi könyvtár (Csém és Kocs) teljes állományát át kellett válogatni és a selejtezés után a megmaradt dokumentumokat a Textlib rendszerben fel kellett dolgozni. Egyúttal gondoskodtunk a felújításon átesett helyiségek berendezéséről, informatikai eszközeinek beszerzéséről, majd a könyvek polcra helyezéséről. A két szolgáltatóhely azóta újra megnyitotta kapuit az olvasók előtt, akik örömmel vették birtokba a megújult tereket. Kocson az anyagi keretek szűkössége miatt pár bútor még elkészítésre vár, de ezt a hiányt a 2026-os évben pótoljuk.

Dokumentum-ellátás

A kistépülési könyvtárosok igénye szerint 2025-ben 7 alkalommal rendeltünk dokumentumokat a **Könyvtárellátótól (6.080 db)**, valamint az év során beszereztük azokat a könyveket is **egyéb forrásból** (pl. Bookline, 7books, Lyra Vác stb.), amelyek már nem kaphatók a Kellónál, de a kollégák szeretnék volna bővíteni velük a gyűjteményüket **(62 db)**.

Lövei Sándor költő saját *Fohász a szélhez* című kötetéből ajánlott fel 25 db-ot a kistépülési könyvtáraknak, melyet a kollégák igényei alapján vettünk állományba. Valamint megkapta minden könyvtár **Zsolt Béla Villámcsapás - Schwarz András önéletrajza** című művét, mely a TMJV József Attila Könyvtár kiadásában jelent meg. Ezen kívül még számos település kapott olvasóitól jó állapotú, megőrzésre érdemes köteteket, így összesen **1.792 db ajándékkönyv** került feldolgozásra a Textlib rendszerben.

Előfizettünk **113 féle folyóiratot** (261 példányban) 59 településnek (Tokod esetében ezt a költséget az önkormányzat ezúttal is átvállalta). De a kistelepülési olvasóink díjmentesen használhatják legújabb szolgáltatásunkat, a **LapTapírt** is, amely az újságok online elérési lehetőségét biztosítja számukra.

A vármegyei könyvtár 2023 júliusában elindította a **Cloudlibrary** szolgáltatást, amelynek segítségével olvasóink egy applikáción keresztül tudnak e-bookokat kölcsönözni. A KSZR-hez tartozó településeken regisztrált, aktív könyvtári tagsággal és olvasójeggyel rendelkezők is ingyenesen igénybe tudják venni a szolgáltatást. 2025 végén már 631 db elektronikus dokumentum állt a felhasználók rendelkezésére.

Folyamatosan építjük a közös TextLib katalógust, a települési könyvtárak állományának 98%-át retrospektíven már feldolgoztuk, vagy más rendszerekből áttöltöttük. Csém és Kocs „régii” állományának - régóta tervezett - gépi leltárba vételét is megvalósítottuk 2025-ben. Etén könyvtáros-váltás miatt állományellenőrzést végeztünk.

Jelenleg a 60 települési könyvtár összes állománya 466.811 db dokumentum, amely a rendszeres gyarapodás és a sok szolgáltatóhelyen tapasztalható helyhiány miatt folyamatos apasztásra szorul. Ezért nagymértékű selejtezést hajtottunk végre 2025 során két településen: Csémen és Kocson. Alapvetően a kistelepülési kollégák a selejtezési szabályzat alapján már önállóan végzik az állományapasztást, csak néhány esetben kéri a segítségünket ehhez a feladathoz. Ennek a munkának köszönhetően a Textlib rendszerből 2025-ben összesen **24.077 db** dokumentum került **kivezetésre** elhasználódás, rongálódás vagy elkallódás okán.

A községi könyvtárak olvasóinak továbbra is biztosítottuk a könyvtárközi (régios) kölcsönzés lehetőségét. Az érdeklődés a JAMK gyűjteménye iránt egyre nagyobb, hiszen 2025 folyamán 24 kistelepülési könyvtárnak **összesen 1.566 db dokumentumot** adtunk át saját állományunkból. Így a kistelepülések olvasói anélkül juthattak hozzá a keresett könyvekhez, hogy utazniuk kellett volna (2024-ben 1.419 db, 2023-ban 1.291 db volt az igények száma).

A helyismereti/helytörténeti dokumentumok nagy része 2025 óta már elérhető digitális formában is az Elektronikus Könyvtárunkban (<http://ek.jamk.hu/index.php>), ezzel segítve a kutatók munkáját, hogy helytől és időtől függetlenül böngészhessenek a gyűjteményünkben.

Tárgyi eszközök beszerzése, dologi kiadások

2025-ben önkormányzati támogatással megújult Kocs település könyvtára, valamint új épületbe költözött a csémi szolgáltatóhely is, melyek berendezését KSZR támogatásból finanszíroztuk. Bakonybákon és Dömösön pedig újabb könyvszekrényeket vásároltunk a bővülő állomány elhelyezéséhez.

Laptopokat vásároltunk a kollégák és az olvasók kényelmesebb kiszolgálásáért, valamint a javíthatatlanná vált multifunkcionális nyomtatók helyett újakat szereztünk be. Néhány könyvtárnak biztosítottuk a hiányzó eszközöket (pl. laminálógép, blokknyomtató), továbbá megrendeltük a bajóti és a csémi könyvtár részére a projektort és a vásznat, hogy zökkenőmentesen indulhasson KönyvtárMozi szolgáltatásuk.

Vásárlások 2025-ben

Tárgyi eszköz megnevezése	Darabszám
Laptop/notebook	2
Multifunkciós nyomtató	3
Projektor	2
Monitor	1
Blokknyomtató	1
Vonalkód-olvasó	1
Lamináló gép A/3	1

USB HUB	2
Mini hifi	1
Spot lámpa	2
Vetítővászon	2
Forgószék	1
Olvasói szék	30
Tárolódoboz (CD/DVD elhelyezésére)	16
Tönkölypárna	4
Megállító-tábla	2

Elkészült a 10 roll up-ból álló **József Attila kiállításunk** is, melyet bármelyik könyvtár részére ingyen biztosítunk előre meghatározott időpontban, ha igény mutatkozik rá. A tablók szállítását a céges autóval oldjuk meg.

Az író- és irodaszerek, a könyvtári foglalkozásokhoz szükséges kézműves anyagok, valamint a nyomtatópatronok/tonerek beszerzését központilag valósítottuk meg az év során két alkalommal. Nagy segítségünkre volt ebben a Barát Papír Kft. és a Nyomtat-Lak Bt., akik széles árukészletükkel, jelentős árengedménnyel és hosszú fizetési határidővel támogatják a vásárlásainkat. Az egyéb, speciálisabb igényeket (pl. makramé készítés alapanyagai) más forrásokból tudtuk beszerezni.

A könyvtári állományok rendezésére fém könyvtámaszokat, betűgarnitúrákat, szakjelzeteket és színes szakjelzőket szereztünk be.

A szállítmányozás nagy részét – együttműködésünk keretében – a **GLS** végezte. Az év során összesen **787 db** csomagot sikerült segítségükkel a címzettekhez eljuttatni.

Rendezvényszervezés

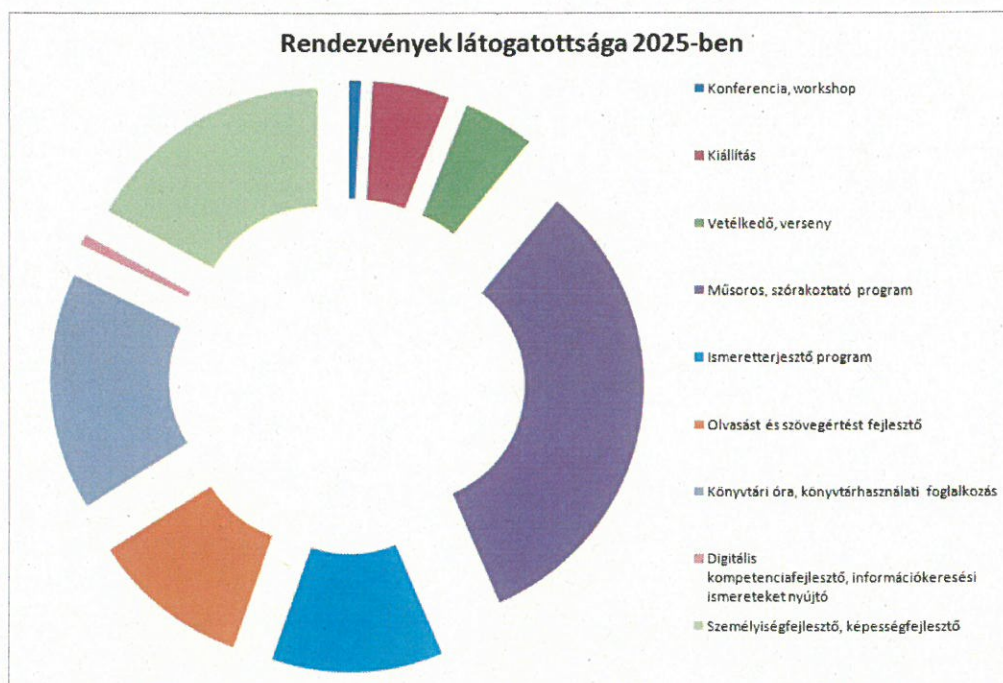
2025-ben 58 kistéleplülésen **1.063 programot** szerveztek a KSZR-es könyvtárosok, amelyeken összesen **23.321 fő** érdeklődőt számoltak. **KönyvtárMozi** szolgáltatásunk keretén belül 4 településen **28 filmvetítést** regisztráltunk, melyen **488 néző** vett részt (2024-ben 43 filmre 744 fő volt kíváncsi, 2023-ban 37 filmet 616 fő nézett meg). A gyerekek aránya az előző évekhez hasonlóan most is jelentős volt, hiszen **330 fő 14 év alatti** látogató élvezhette a mozizást könyvtárainkban (2024-ben 600 fő, 2023-ban 465 fő).

Az összes rendezvény közül **96 esetben** az előadó tiszteletdíját KSZR támogatásból finanszíroztuk, mely programokat **4 fő típusba** soroltuk:

- **ismeretterjesztő előadások** (ide tartoznak a digitális kompetenciafejlesztő programok és tanfolyamok is): Hidasi Zsolt Milán, Végh-Orosz Gabriella, Szeghyné Gurin Eszter, Szabó Zsuzsanna, Életkör Egyesület, Simon Szilvia, Gögös Zsuzsanna, Gábor Klára, Lieber Tamás, Fejér Simon Pál, Káli-Rozmis Barbara, Sárközi-Seres Mónika, Fráter Erzsébet, Rakonczay Gábor, Zichó Viktor, Léczfalvi Kinga, Szokoli Bernadett, Bogárháton, Bajnai Zöld Tündérek; Hatvani István, Szilassi Andrea
- **író-olvasó találkozók**: Dományi Zsuzsanna, Majoros Nóra, Vig Balázs, Bosnyák Viktória, Telegdi Ágnes, Holden Rose (Kovács Attila), Fábíán Janka
- **könyvtárhasználati és olvasásfejlesztő foglalkozások** (ide tartoznak a klubok is): Kerekítő, Bajnai Könyvklub, Mesebolt - Nagyanyók mesélnek, Sakk szakkör, Varázstarisznya – mesefoglalkozás, Játékdélután (Bajna); Moziklub (Annayölgy); KönyvtárOvi, Társasjáték délelőtt/délután (Epöl); Könyvtárhasználati vetélkedő (Leányvár); Babázó Klubdélután, Élményfestés (Süttő); Könyvtári Kreatív Csoport (Tárkány)
- **könyvtárnépszerűsítő programok** (ide tartoznak a kézműves-foglalkozások is): Horváth Péter, Káfony Márta, Szmilek Rebeka, Horváth Sándor „Igric”, Kovács Gábor, Horváthné Szabó Andrea (Tündérkert Daloló), Bányóczky Nóra, Szénási Veronika, Tóth Sándor, Sóki Ingrid, Csont Anna, Gregus Anikó, Pohly Boglárka, Vigh-Boda Mária, Tormási Attila, Molnár Orsi, Simonfi Gergely, Kultszó Egyesület, Kifordítva együttes, Áldás együttes, Páros Piros, Pengő

& Bongó zenekar, Alma Együttes, Sára Labor, Fabók Mancsi Bábszínháza, Hókirálynő Meseszínpad, MiaManó Színház, Völgyhajó Bábszínház, Varázs-M Ágnes Bábszínháza (Miklós Ágnes), Délibáb Társulat, Bábuci Bábszínház, Pesti Zenés Színpad, European Operett, Színházikó Társulat, Gulliver Színpad, Kacagó Bábszínház, Pesti Kisszínház, KL Színház, Palinta Társulat, Óperenciás Bábszínház, Premier Színház; Karsai Anita, Negre Zsuzsanna

A résztvevők létszámadatai alapján az alábbi ábra mutatja az érdeklődés arányát a különféle programok iránt:

Készítettünk ajánlókat is a kollégák számára külön a gyermek és külön a felnőtt közönségre fókuszálva, és az évszak/adott időszak tematikájának megfelelő kiemelésekkel. Továbbá ösztönöztük őket a helyi alkotók, az újonnan megjelent könyvek, valamint a települési értékek bemutatására. Az osztály tagjai részt vettek 2025. március 31-én a „*Megismerem, megszeretem, megőrzöm*” mottót viselő **Megyei Értéktár Vetélkedő** döntőjének lebonyolításában is, melyet az Oroszlányi Bányászati Múzeumban szervezett meg a Komárom-Esztergom Vármegyei Önkormányzat. Nagy örömünkre Annavölgy település csapata is megmérette magát a versenyen (**Hidasiné Nánási Nikolett** könyvtáros kolléganőnk vezetésével) és végül az általános iskolás korosztályban a 3. helyet szerezték meg.

Információ-ellátás, PR tevékenység

A kistélepülési könyvtárakat folyamatosan tájékoztattuk az őket érintő pályázatokról, képzési lehetőségekről, programokról. Az információellátást (áramlást) megkönnyíti a honlapunk (www.kem-kszr.hu) és a Facebook-on létrehozott zárt csoportunk, valamint folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a kollégákkal e-mailen és telefonon is. A szolgáltatóhelyek e-mail elérhetőségeinek egységesítésével (pl. dag.konyvtar@kem-kszr.hu) szabályozottabban tudjuk kezelni a könyvtáros-váltásokat, valamint a Könyvtárellátónál is megkönnyíti a kollégák belépését az új rendszer.

Elkészült és kiküldésre került a könyvtárak számára az **ÚTMUTATÓ a TMJV József Attila Könyvtárral megállapodást kötött Komárom-Esztergom vármegyei kistélepülések könyvtári ellátásához** című dokumentum, melyben minden fontos és hasznos információt megtalálhatnak a kollégák a KSZR működéséről.

Weboldalunk évről évre több látogatót vonz, különösen a rendezvények fotói örvendenek nagy népszerűségnek. De növeli az érdeklődést az is, hogy a KemGuru olvasópályázat hirdetését és online feladatlapjait is innen érhetik el a gyerekek, akik már év elején izgatottan várják a totókat, hiszen a helyes válaszokért táborozást nyerhetnek.

A KSZR honlapjának forgalmi adatai 2025-re vonatkozóan:

- 335 esemény került az eseménynaptárba
- 24 bejegyzés került ki a honlapra
- 1.120 kép került a galériába
- 3 db hírlevél került kiküldésre
- 13.086 megtekintés volt a honlapon
- 5.152 látogató kereste fel honlapunkat
- 142.088 oldalbetöltés volt a galériában

Összegyűjtöttük a kistelepülési könyvtárakról a sajtóban megjelent cikkeket (a KEM-i 24 Órában 10 bejegyzés és a Kisalföldben 2 írás), valamint közzétettük a kollégák írásait *KemLib* című szakmai folyóiratunkban (2025-ben 10 lapszámban 14 cikk) és honlapunkon is.

Olvasótábort szerveztünk Kóspallagon 22 gyermek részvételével 2025. augusztus 11-15. között – fő tematikánk: *Nálatok laknak-e állatok?* **Simon Szilvia** környezeti nevelővel növényzenét hallgattunk, a **Dunakanyar Erdei Tanoda** önkéntesétől pedig a rovarvilágról tudhattunk meg számos érdekességet. **Dományi Zsuzsanna** bemutatta a gyerekeknek legfrissebb regényét, a tábor vezetői pedig „élő könyvekként” keményen állták a kérdéseket. Váci kirándulásunk alkalmával megtekintettük a **Sajdik Ferenc** gyűjteményt és a múmiákat, majd hűsöltünk egyet a vácrátóti **Nemzeti Botanikus Kert** árnyas fái alatt, ahol egykor a *Pál utcai fiúk* c. film jeleneteit is forgatták.

Bajóton egy rajzverseny díjazásához ajándékkönyveket vásároltunk, valamint ceruzákat, radírokat, noteszeket és KemGuru logóval ellátott szóróanyagokat ajánlottunk fel a résztvevőknek. Annavölgynek a gyereknapi programhoz, Csolnoknak a nyári olvasópályázat díjazására szintén készítettünk össze ajándécsomagokat.

Kiosztottuk „Az év települési könyvtára 2025” díjat 3 kategóriában (lakosságszám alapján): Bakonybánk, Leányvár és Süttő részére; „Az év Komárom-Esztergom vármegyei kistelepülési könyvtárosa” vándordíjat pedig immár sokadik alkalommal ítéltük oda **Pósa Andreának**, a bajnai könyvtár vezetőjének (aki ezúttal már meg is tarthatta a plakettet).

Elkészítettük a *KSZR-naptárunkat* 2026. évre is Nagyné Horváth Eszter képeslap-gyűjteményének darabjait felhasználva.

Nyomdakész állapotba hoztuk a *Sütés örömmel, régi és új sütemények a szakkörös asztalról* c. szakácskönyvet, melyben a tarjáni mézeskalács készítő szakkör tagjai osztották meg saját receptjeiket, melyeket az elkészült ételek fotóival színesítettünk. Finanszírozási problémák miatt a kötet megjelenése 2026-ra várható.

Képzések – a szakmai fejlődés biztosítása

Szakmai továbbképzést tartottunk 2025. november 13-én a kistelepülési kollégáknak (Textlib, Canva, ODR, adatbázisok), valamint vendégül láttuk őket december 12-én egy kis karácsonyi/évváró ünnepségre is.

Az általunk szervezett 3 konferenciára is meghívtuk a vármegyei könyvtárosokat, akik szívesen jöttek és bővítették ismereteiket:

2025. január 29-30. **A tudás hálójában - Könyvtári stratégia a 21. században**

2025. május 19. **Zöld közgyűjtemények - IV. Országos Zöldkönyvtári Konferencia**

2025. október 6. **"Játszani is engeddd..."** – Könyvtári foglalkozások új típusú módszerekkel (Országos Könyvtári Napok szakmai konferencia)

Ete, Gyermely, Réde, Szárliget és Tokodaltáró új könyvtárosát személyes találkozó keretében tájékoztattuk a KSZR működéséről.

E-tananyagtárunk segítségével (<https://oktatas.jamk.hu/>) 4 online „tanfolyamon” vehetnek részt az érdeklődők. Itt található többek között egy felhasználói kézikönyv is, melyből a Textlib rendszer teljes működését megismerhetik a hallgatók.

A Település-ellátási és Módszertani Osztály dolgozói számos szakmai napon, továbbképzésen vettek részt az elmúlt évben, hogy az ott tanultakat kamatoztatni tudják majd a munkájukban (pl. statisztikai workshop, Könyvtári Kihívás pályázati ismertető, Öko-kör tájékoztató).

Minőségfejlesztés, minőségirányítás

A Kulturális és Innovációs Minisztérium által kiírt **Könyvtári Kihívás 2024-2025** elnevezésű pályázathoz a JAMK tájékoztatást és a dokumentumok kitöltéséhez segítséget nyújtott 4 KSZR-es településnek, akik csatlakoztak a programhoz: **Bakonysárkány, Dad, Tokodaltáró, Vértesszőlős**. Mikolasek Zsófia igazgató és Fábíán Ildikó osztályvezető elkísérte a Könyvtári Intézet munkatársait 2025. március 11-én a pályázatban résztvevő tokodaltárói és vértesszőlősi könyvtárban tartott helyszíni látogatásra.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium által kiírt **Könyvtári Kihívás 2025-2026** elnevezésű pályázat benyújtásában ezúttal is segítettünk a kistépülési könyvtárosoknak (**Császár, Csém, Ete, Neszmély**), valamint átvállaltuk a kollégáktól a havi adatszolgáltatás elvégzését is.

A Település-ellátási és Módszertani Osztály 2024. évi tevékenységéről májusban beszámolót küldtünk a kistépülések polgármestereinek. Az általános tudnivalók mellékleteként pénzügyi kimutatást és forgalmi adatokat szolgáltatunk minden egyes községi könyvtárról.

A statisztikai adatszolgáltatásban segítséget nyújtottunk a települési önkormányzatoknak a könyvtárak szakmai adatainak összegyűjtésében és felrögzítésében a <https://kulturalisstatisztika.hu/home> oldalon.

Bevontuk a kistépülési olvasókat az *e-book elégedettségi kérdőív* kitöltésébe, melyre a felhívást 2024 szeptembere és 2025 júniusa között osztottunk meg honlapunkon, Facebook oldalunkon és pop up üzenetben a CloudLibrary alkalmazásban. A válaszok alapján 21 fő segítette a munkánkat valamelyik Komárom-Esztergom vármegyei kistépülésről.

Kostyál Csenge úJVárosi kolléganőnk az egyetemi szakdolgozatához készített kérdőív segítségével vizsgálta az *időskori olvasási és könyvtárhasználati szokásokat*, mely adatlapot a KSZR településekre is eljuttattuk nyomtatott és online formában egyaránt.

Könyvtárhasználat a szolgáltató helyeken

A regisztrált használók száma a könyvtárakban kb. 2%-os csökkenést mutat a 2024-es adatokhoz képest, amely - úgy tűnik - egyenesen aránylik a lakosság számának változásával. Ugyanakkor az is lehet az olvasási kedv visszaesésének oka, hogy a több hónapra bezárt könyvtárak látogatói csak lassan „szoknak vissza” a szolgáltatóhelyekre.

Viszont a személyes használatok száma 4%-kal növekedett a 2024-es évhez képest. A kistépülési szolgáltatóhelyek közül 11 intézmény iskolai könyvtárként is működik, így szoros kapcsolatot ápolnak kollégáink az oktatási intézményekkel. A diákok többek között tematikus könyvtári órákon, könyvtárhasználati vetélkedőkön és kézműves foglalkozásokon vehetnek részt. Gyakran szerveznek a könyvtárosok az óvodásoknak is könyvtárbemutatót, amelynek keretén belül játékos formában (pl. papírszínház) ismertetik meg a kicsiket az állománnyal. Valamint számos kisközösség is megtalálta a helyét a könyvtári terekben (pl. kerekítő, sakk szakkör, könyvklub), amely tovább növeli a használati adatokat.

A kölcsönzött dokumentumok száma fokozatos emelkedést mutatott a járvány megszűnése óta, de úgy tűnik, hogy 2025-ben ismét visszaesés tapasztalható (kb. 6%). Ez összefüggésben lehet a regisztrált olvasók számának csökkenésével és a hosszú ideig elhúzódó zárvatartások miatti forgalomkieséssel is. A pandémia idején bevezetett új szolgáltatásnem, a **házhozszállítás** sok településen továbbra is működik: 2025-ben 19 települési könyvtár **581 könyvet** juttatott el ily módon az olvasókhoz (2024-ben 614 dokumentum lett így kikölcsönözve).

	2023.	2024.	2025.
Lakosság (fő)	95 878	96 098	94 309
Regisztrált olvasó (fő)	9 546	8 566	8 433
Könyvtárhasználó (fő)	52 703	96 059	99 970
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	63 593	65 406	61 643

A fenti táblázatból kitűnik, hogy az átlagot nézve a KSZR-es kistételepüléseken élők 9%-a rendelkezik könyvtári tagsággal, amely adat a 2024-es évhez képest nem változott. Egy olvasó a tavalyi évben átlagosan 7,3 db dokumentumot kölcsönzött ki, ami némi csökkenést mutat az előző időszakokhoz képest (2024-ben ez a szám 7,9 db volt).

Az OPAC (az online katalógus) használata egyre inkább előtérbe kerül nemcsak a kollégák, de az olvasók körében is, mivel 2025-ben már 7.812 alkalommal választották ezt a lehetőséget böngészésre, keresésre, hosszabbításra és előjegyzésre (2024-ben 5.798 db volt). Ezen a felületen a települések új könyvei teljes körűen elérhetőek, a régebbi állomány pedig folyamatosan frissül, ahogy a retrospektív dokumentumok feldolgozásra kerülnek. A jövőben tovább fogjuk erősíteni ezen szolgáltatásunk népszerűsítését.

A szolgáltatóhelyek infrastrukturális feltételei

A legnagyobb probléma a településeken továbbra is az akadálymentesítés hiánya, vagy csak részleges megléte. 60 település közül 24 könyvtárban megoldott ugyan a mozgáskorlátozottak bejutása az épületbe rámpa vagy kapaszkodó segítségével, de a földszinti elhelyezkedés és az emeleten lévő könyvtárhelyiségek megközelítése lifttel vagy egyéb úton (pl. lépcsőlifttel) csupán kevés könyvtárnál működik.

A kistételepülési könyvtárak kb. 20%-a rendelkezik riasztóval, és egy-két szolgáltatóhelyen a könyvtáron kívül sajnos más is be tud jutni az épületbe (pl. önkormányzati dolgozók), amit a jövőben mindenképpen orvosolni kell, mert állományvédelmi szempontból ez nem elfogadható.

A látás- és hallássérültek részére kifejlesztett segítség (pl. vezetősáv, indukciós hurok) sajnos csak egy-két települési könyvtárban található meg, és a szolgáltatások sem akadálymentesek (néhány helyen tapintható/Braille feliratok, piktogramok már felkerültek a polcokra, falakra). A hangoskönyv-állomány bővítésével próbálunk kedvezni a fogyatékkal küzdő olvasóinknak.

Humán erőforrás, szolgáltatások biztosítása

A nyitvatartási idő a településeknél elég széles skálán mozog, hiszen 2 és 40 óra között többféle időtartam is megfigyelhető (átlagosan 12 óra/hét). Főleg az 1000 fő alatti lakosságszámú településeken jellemző, hogy csupán heti 1-2 napban, 2-6 órás nyitvatartással működnek. A nagyobb településeken már jobb a helyzet, de közöttük is akad egy-két település, amely csak heti 2-3 órában fogadja az olvasókat, ami 2000 fő feletti lakosság esetén nagyon kevés.

Kistételepülési könyvtáraink többségében rendelkeznek a kollégák a megfelelő végzettséggel, eltérés a törvényi előírásoktól csak az 1500 fő fölötti lakosságszámú településeken fordul elő egy-két esetben. Az előző években számíthattunk a helyi önkormányzatok segítségére a „beiskolázásokban”, de szükség esetén a KSZR támogatásból is segíteni tudjuk a kívánt szakképzettség megszerzését.

Az önkormányzatok főként részmunkaidőben, megbízási szerződéssel alkalmazzák a könyvtárosokat, amely a legtöbb esetben csupán a nyitvatartási időre korlátozódik, így az egyéb belső munkákat (pl. kézműves foglalkozás előkészítése) és az adminisztratív feladatokat a könyvtárosok úgymond a szabadidejükben látják el.

A központi költségvetési támogatás felhasználása

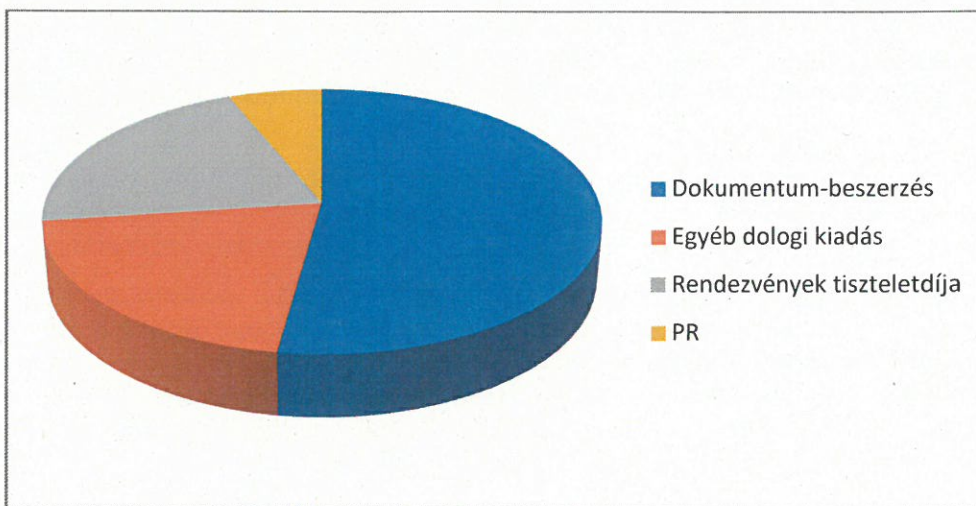
A József Attila Könyvtár Tatabánya a 2025-ös kistérségi könyvtári kiegészítő támogatást (összesen 54.105.700 Ft) az alábbi módon használta fel:

- dologi kiadások 81%
- tárgyi eszközök vásárlása 12%
- személyi juttatások (pl. megbízási díjak) 6%
- személyi juttatások járulékai 1%.

A dologi költségek magas százalékos arányát egyrészt az adja, hogy a könyvtárak többsége nem tudta 2024-ben sem teljes mértékben felhasználni a rendezvények finanszírozására fordítható keretet, ezért ezeket az összegeket 2025-ben átcsoportosítottuk - a beruházások „rovására”. Másrészt a fogyasztói és üzemanyag árak változásai miatt az egyéb kiadásaink összege is jelentősen növekedett.

A dologi ráfordítások az alábbi költségcsoportokból tevődnek össze:

- dokumentumbeszerzések (52%),
- rendezvények tiszteletdíjai (21%),
- PR költségek (6%),
- egyéb dologi kiadások (21%): gépkocsik költségei (pl. üzemanyag, karbantartás, adók); csomagküldő futárszolgálat díja (GLS); infokommunikációs kiadások (mobiltelefon és internet előfizetések) és postaköltség; szoftvertanácsadás és informatikai szolgáltatás díja; bankköltség; iroda- és írószerek, kézműves anyagok, nyomtatópatronok és könyvtári ügyviteli eszközök vásárlása.

Sajnos évről évre kevesebb könyvet tudunk beszerezni az áremelkedések miatt, valamint a KSZR támogatásból finanszírozott rendezvények száma is évi 1-2 alkalomra csökkent, mivel az előadók is újragondolták tiszteletdíjuk összegét a megnövekedett költségeik miatt. Viszont az állami támogatás összege 10 éve szinte változatlan, ezért új stratégiát kell kidolgoznunk majd a települések hatékony és teljeskörű ellátására.

A vármegyei könyvtár végzi a települési könyvtárak működéséről évente készülő statisztikai adatok nyilvántartását és rögzítését a „Kultstat” rendszerben. Az űrlapokon szereplő információk alapján,

melyhez sok segítséget kapunk a települési könyvtárosoktól, minden évben készül egy terv, hogy mely területeken kell változtatni és hogyan tudnánk a meglévő adatokon javítani. Ehhez kérjük az Ön segítségét is.

A saját településükre vonatkozó adatok az I. számú mellékletben találhatók.

Tatabánya, 2026. május 21.

Tisztelettel:

Mikolasek Zsófia

Mikolasek Zsófia
igazgató

I.
Mogyorósbánya

A KSZR segítségével történt értékgyarapodás:

Dologi kiadások	Tárgyi beszerzések	Rendezvények	Dokumentumbeszerzés	Összesen
408 270 Ft	0 Ft	0 Ft	260 030 Ft	668 300 Ft

Rendezvény:

A könyvtárban 2025-ben nem volt KSZR-es program.

Könyvtárhasználat:

	2024*	2025*
Regisztrált használók száma	37 fő	43 fő
Ebből 14 éven aluli	2 fő	3 fő
Személyes használat	987	1 028
Kölcsönzött dokumentumok száma	282	307

* Az adatok az éves kistéleplési statisztikákból származnak.

Javaslat:

- könyvtárhelyiség felújítása
- a nyitvatartási idő növelése
- akadálymentesítés
- 14 év alatti olvasók számának emelése